

"אך ע"ס הוא ו"ל ואין ליתן שכר לימוד בניו וצנותיו ממעשר" בלח שבע דף ה"ו עכ"ל הרי

(36) אמת ויציב

שכר לימוד א"א לשלם ממצות מעשר דהרי הוא מחויב בזה בלא"ה, ורק יש לצדד להקל בשכר לימוד לבח גדולה שאפשר שאינו מחויב בזה - מפי השמועה.

(37) אמת ויציב

ועוד נסתפקתי אם מותר לשלם הוצאות קייטנה עבור הבנות. והוא לצורך חינוך הבנות שיהיה להם תעסוקה בימי החופש מבית הספר. ודחשבתי לומר שכיון שאין לו שום התחייבות בעולם לשלוח הילדה לקייטנה כיון שהוא זמן חופש, וגם הנורים רבים לא שולחים, נראה שלא הוי דבר שבחובה. ומותר לשלם ממצות מעשר. אמנם בתנאי שעושה כן לשלם חינוך ולא לשם נוחיותו שיהיה לו פחות עול בחופש.

(40) אמת ויציב

ג. מותר לתת כספי מעשר לתלמיד חכם אף אם אינו בגדר עני, כדי שילמד תורה מתוך הרחבה יז. עז הגר"ש אלישיב שליט"א, הו"ד בעלון 'החזקת בני גליץ', וטעמו, דאחרי שנותנים היום גם למצות שפיר אפשר לתת גם לזה. והגר"ג קרליץ שליט"א אמר לי בזה"ל: אם זה יעזור לו ללמוד יותר טוב אפשר לשלמו מכספי מעשר. וראה בסוף הספר בתשובות הגר"ח קנייבסקי אות נט שאמר בכה"ג שלא יתנו לו.

(41) אמת ויציב

רשאי לתת סכום מועט לגוי מכספי מעשר

(42) ה"ו ב"ד ש"ס

להמנע מן החשבונות ולבוא לא"י. ובענין השימוש בכספי מעשר לצורך העלי לאר"י, הורה, שאם מטרתו להשתקע בה או לחפש דרכים שיוכל לבוא להשתקע, מותר לשלם הוצאותיו (חוץ מדמי אכילה ושתי' וכדו'), שזה הוי עליו להוציא גם אילו הוי נשאר בביתו מדמי מעשר, אם אי אפשר לו בענין אחר, אבל אם הביקור הוא רק לתענוג או לראות פני קרוביו, אסור. 17. רשימות.

(44) אמת ויציב

(סז) והמקבץ מתנה כגון אלו שמקבצין מתנות לחתונתן אם קבלו חפצים א"י לתת מעשר אבל אם קיבלו מעות אפי' בשביל לקנות דבר מסוים כריד לתת מעשר (סח) ואסור לנסות להקב"ה בשום

(סח) מהבית חסד מ"ב פי"ט ט"ז: (סז) שמעתי שכן הורה מרן המו"ח וכן מלאתי בני מעשר כספים עמוד רכ"ו כספ' יד הלוי שאין נוהגין ליתן מעשר מן הדורות אבל ממשות הדורות מונח כלל הממונים שמהג לתת מעשר וכדו' וכן מכל מעות מתנה ומרן ז"ל אמר הטעם שהנותן מעות

(46) אמת ויציב

מותר לשלם ממצות מעשר כסף שמשלם בשביל ארוחה כדינער או מלוה מלכה לטובת מוסד צדקה, ורק צריכים לנכות מהחשבון את דמי הגאון מהארוחה, כלומר, כמה הוא היה משלם בשביל ארוחה כזו, ואפילו אם המוסד משלם הרבה יותר מזה, מכל מקום א"צ לנכות רק כמה שארוחה כזו שוה בשבילו - מפי השמועה.

(49) אמת ויציב

אי אפשר לשלם דמי שדכנות ממצות מעשר, ואפילו אם השוכן הוא בן תורה עני - מפי השמועה.

(50) אמת ויציב

אי אפשר לשלם ממצות מעשר דמי תשלום חבר בבית הכנסת, ומכיון שהוא מקבל מקום ושאר שירותים על ידי זה, אין זה צדקה אלא מקח וממכר - מפי השמועה.

(51) אמת ויציב

טו. מותר לסייע מכספי מעשר, לאנשים ולמוסדות המתעסקים בקירוב רחוקים לתורה ומצות כ"ה.

נראה שמעיקר הדין מותר לנדב לצדקות של העניים העוסקים בצרכי ציבור וכגון אלו העוסקים ברפוי מחלות וכדומה, ואף מותר ליתן להם ממצות מעשר, אלא שאין מן הראוי לעשות כן, ויש לו לאדם להודר שכסף מעשר שלו יהיה דוקא לצרכי צדקה ממש - מפי השמועה.

(47) אמת ויציב

כשבוזים מקוה בעיר אפשר לנדב חלקו ממצות מעשר, דאף שבניית מקוה הוא חוב על כל בני העיר, אבל מכיון שאין בידו כסף מי שאינו רוצה ליתן, אי"כ מי שנותן את חלקו לא שייך לומר שזה דבר שבחובה. וה"ה שיוכל לנדב ממצות מעשר בשביל חברת הצלה וכדומה - מפי השמועה.

(48) אמת ויציב

מסתבר שהרי"כ או בחור בר מצוה שקיבלו מתנות וכדומה אינם מחוייבים להפריש מעשר, ולא מיבעיא כשקיבלו מתנות שוה כסף שכבר נהוג עלמא שלא להפריש בכלל, אלא אפילו אם קיבלו כסף ממש מסתבר שא"צ להפריש מעשר, דענין מתנות אין זה הרוחה בי הלא כשהלה ישיא את בנו ובתו הלא יצטרכו להחזיר להם המתנות וכדרכו של עולם, ונמצא שאין זה מתנה כל עיקר אלא זה נותן לזה וזה נותן לזה וחוזר חלילה [והוי כדליפני] - מפי השמועה.

הנהגה בדבר אם רשאי לשלם שכר לימוד הבנות בב"ס שנקרא בית יעקב ממצות מעשר, ודאי יש חלוק בין בנים לבנות מדינה דללמוד מקרא הא חייב האב ללמד לבניו אף בשכר, וממילא הוא דבר שבחובה שאינו רשאי לשלם מהמעשר, אבל לבנות שאין חיוב על האב ללמד להן תורה, הרי אין זה דבר שבחובה ואם יש צורך היה שייך להתיר ליתן מטקף המעשר. אבל במדינתנו כאן שמחייבין מדינה ומלכותא ללמדם בבתי ספר שלהם ובחסי השי"ת על ישראל איכא הרשות ללמדם בבתי ספר שתחת תנהלת ישראל כשרים ויראי ה' שנמצא שאם לא יתן בתו ללמוד בב"ס כשר כהא דבית יעקב וכדומה להתחנך שם בדרך התורה האמונה ושמירת המצוות הרי יהיה מוכרח ליתן אותה לב"ס של המדינה שהוא ח"ו ללא תורה וללא אמונה, שזה מחוייב גם לראות שתהיה בתו כשרה להאמין בה' ובותרתו ולקיים כל מצותיו אף בהוצאת ממון, וממילא הוא דבר שבחובה.

(39) אמת ויציב

(38) אמת ויציב

עכ"פ הרי מפורש בדי הרמ"א דיכולים לשנות כמותו ובפרט לדבר מצוה רבה זו לתמיכת ב"ס "בית יעקב" להשריש בלבן שרשי אמונה ויראת ד' ולהדריכין ולחנכן ע"פ מסרת אבות, בודאי רשאים לשנות מהמותר, ובודאי יסכימו הפרנסים לדעת מעכ"ת.